

25. 9. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Velká exekuční novela přináší řadu nesystémových řešení

V Poslanecké sněmovně se již druhým rokem projednává velká novela občanského soudního řádu a exekučního řádu. Jde o replikaci původního vládního návrhu ještě z dob ministra Roberta Pelikána, který byl v minulosti dvakrát vrácen legislativní radou vlády. Řada navržených změn jako pravidlo jeden dlužník - jeden exekutor, povinné zálohy na náklady exekuce nebo jejich povinné zastavování za těch pět let vůbec nedozrála, nýbrž stále přetrvává nebo byla „vylepšena“ k horšímu.

Jedna nesystémovost se lepší přes druhou. Tak by se dal shrnout dojem z celého textu návrhu zákona, který přináší bezmála dvě stovky změn.

Princip jeden dlužník - jeden exekutor je již dlouhou dobu předmětem kritiky snad každého, kdo problematice aspoň trochu rozumí. Dlužník na něm nic nezíská, protože exekutor první v pořadí nemusí být tím nejbližším. Navíc drtivá většina dlužníků necítí potřebu jezdit za exekutorem. K tomu stačí elektronická komunikace na dálku. Namísto avizované úspory nákladů dlužníka ale čeká zdražení exekuční služby, neboť v exekuci, kterou exekutor předá kolegovi (výhradnímu exekutorovi dlužníka), si dlužník připlatí navíc paušální náhradu za takové předání exekuce.

Výhody z nového systému nemá ani věřitel, který v první řadě až na výjimky ztratí právo volby exekutora, bude muset komunikovat s vysokým počtem exekutorů a ztratí přehled nad jednotlivými řízeními. Ze stejného důvodu pak přijde o právo efektivně dosáhnout změny exekutora, je-li exekutor nečinný. V případě, že má dlužník již nějakou exekuci, může se také věřiteli stát, že mu bude přidělen exekutor, který není vzdáleností blízký k dlužníkovi a věřitel bude zatížen povinností hradit cestovní náklady navíc. Když k tomu přidáme značné zdržení při zahájení exekuce spojené s předáváním spisů, hrazením náhrad a výběrem zálohy na náklady exekuce, je nasnadě, že rychlý nástup exekuce vezme za své a dlužník po prohraném soudním sporu získá hodně času na to, aby se zbavil majetku.

Pokud jde o exekutory, pak princip jeden dlužník - jeden exekutor postrádá smysl. Již na samém začátku exekuce se exekutor utopí v administrativě. Odhaduje se, že až tři čtvrtiny exekucí bude dotčeno tímto pravidlem. Pro exekutora to znamená jen náklady a administrativu navíc. Nic z ní nezíská, naopak vynaložený čas, energie, práce a prostředky budou chybět ve vymáhací agendě. K čemu potřebujete tento princip v době elektronického provádění exekucí? Je snad jedno, kdo nařídí exekuci srážkami ze mzdy nebo účtu. Exekuce jsou od toho, aby byly po zahájení zdárně ukončeny vymožením. A to se dnes daří, neboť počet osob v exekuci klesá a počet osob s jednou až devíti exekucemi rovněž. To znamená, že počet exekucí na osobu neroste. Ze všeho nejhorší je vyloučení možnosti obnovy exekutorského stavu. Nový exekutor s malým úřadem nebude mít až na výjimky z řad prvopovinných žádnou práci a neuživí se. O profesi exekutora tudíž nebude zájem. Rozpad struktury exekutorských úřadů pak stát nahradí jen stěží.

Stejně tak nesystémové je zavedení povinných záloh na náklady exekuce, kdy namísto, aby stát věřiteli umožnil přístup k výkonu soudem přiznaných práv, ho zatíží zálohou tak vysokou, aby pohledávku nevymáhal vůbec. Jak se asi bude vymáhat povinné ručení, kde záloha bude prakticky ve výši vymáhané částky?

Povinné zastavování exekucí je zcela nepochopitelně vázáno jen na délku exekuce a za marnou považuje každou exekuci, která trvá tři roky. Jenže z délky vedení exekuce stav řízení ani majetkové poměry dlužníka vyčíst nelze. Takové povrchní nazírání je až protiústavní. Návrh nezohledňuje případy, kdy příčinou délky exekuce není nemajetnost dlužníka, ale souběh více exekucí, průtahy na soudech či u exekutorů nebo hůře záměrné obstrukce dlužníka. Věřitele v tomto ohledu ochranu nepožívá a jím vedená exekuce bude zastavena, přestože by v budoucnu dosáhl na uspokojení.

Aby toho nebylo málo, tak návrh pokračuje v trendu postupného sešněrování způsobů provedení exekuce tak, že možná ani mobiliární exekuce nebude vůči většině dlužníků dovolena. Hrozí dokonce, že ani u majetného dlužníka nebude možná vůbec anebo se jí vyhne splátkami ve výši 1500,- Kč. Jde o úlitbu virtuálnímu chudákovi dlužníkovi, ale ve skutečnosti půjde o nástroj poškozování věřitelů vychytralými dlužníky, zejména podnikateli s dostatkem majetku a velkými dluhy. Minimální splátka totiž ochrání před věřiteli celý dlužníkův vozový park.

Problematické jsou i pozměňovací návrhy k novele, kdy řada z nich se zaměřuje toliko na novelizaci exekučních předpisů, aniž by současně upravovala i hmotněprávní úpravu. Kupříkladu jde o návrh na odlišné započítávání úhrad oproti občanskému zákoníku nebo stanovení odlišné výše penále a úroků při vymáhání pojistného na sociální zabezpečení a zdravotního pojištění. Jak si s tím poradí Česká správa sociálního zabezpečení nebo zdravotní pojišťovny a jaké důsledky to bude mít pro příjmy Ministerstva práce a sociálních věcí nebo zdravotních pojišťoven, je podružné. Dále jmenujme například nesystémový přenos Centrální evidence exekucí pod Ministerstvo spravedlnosti. Ani zde nebyly kalkulovány náklady na provoz systému.

Z hlediska celku se stále více ukazuje, že jakkoli by byly některé pozměňovací návrhy přínosem (např. chráněný účet, zastupování exekutora, rozšíření součinností o dodavatele energií), jejich nosičem v žádném případě nemůže být od počátku vadný návrh na komplexní novelizaci exekučních předpisů svým rozsahem větší, než je samotný exekuční řád. V případě jeho přijetí by se exekuční řízení nadobro zablokovalo v administrativě a zapracované chyby by se odstraňovaly jen těžko. Následky bychom si nesli řadu let. Utrpěla by hlavně vymahatelnost práva a tu bychom měli chránit, ne bořit.

JUDr. Lukáš Jícha,
soudní exekutor

[Exekutorský úřad Přerov](#)
Komenského 38
750 02 Přerov

Tel: +420 588 003 999
e-mail: jicha@eujicha.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)

- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)